

บทที่ 5

การบริหารเงินทุนหมุนเวียน

โดย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชุมพล รอดแจ่ม

บทนำ

- ◎ หากพิจารณาเอาสินทรัพย์ที่มีสภาพคล่องสูงสุดอย่าง “เงิน” เป็นที่ตั้งแล้ว อาจกล่าวได้ว่าทั้งบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล มีความต้องการเอาเงินไปใช้ในการลงทุนเพื่อดำเนินธุรกิจในโครงการต่างๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของธุรกิจ
- ◎ ผู้บริหารการเงินจำเป็นต้องบริหารจัดการเงินทุนหมุนเวียนให้มีประสิทธิภาพไม่ทำให้ธุรกิจขาดสภาพคล่องหรือมีเงินทุนไม่เพียงพอในการชำระหนี้ และสามารถกำหนดระดับของเงินทุนหมุนเวียนตามสถานการณ์ของธุรกิจในปัจจุบัน

ความหมายของเงินทุนหมุนเวียน (TERMINOLOGY OF WORKING CAPITAL)

- ◎ เงินทุนหมุนเวียนอาจมีความหมายแตกต่างกัน
ดังนี้
- ◎ สินทรัพย์หมุนเวียน (Current Assets)
- ◎ เงินทุนหมุนเวียนขั้นต้น
- ◎ เงินทุนหมุนเวียนสุทธิ

วงจรของเงินทุนเวียน (WORKING CAPITAL CYCLE)

ตัวอย่าง 5.1 บริษัท หมอขาวหมอแกง จำกัด ตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2556 มีเงินลงทุน 500,000 บาท ประกอบธุรกิจโดยการขายสินค้า

งบแสดงฐานะการเงิน			
เงินสด	500,000	ทุน	500,000

ต่อมาถ้านำเงินไปลงทุนซื้อสินค้า โดยซื้อสินค้าเป็นเงินสด 450,000 บาท และซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อ 30,000 บาท สถานะทางการเงินและเงินทุนหมุนเวียนของบริษัท หม้อข้าวหม้อแกง จำกัด จะเปลี่ยนไปดังนี้

งบแสดงฐานะการเงิน			
+			
เงินสด	50,000	เจ้าหนี้การค้า	30,000
สินค้า	<u>480,000</u>	ทุน	<u>500,000</u>
	<u>530,000</u>		<u>530,000</u>

□

ถ้าบริษัท หม้อข้าวหม้อแกง จำกัด ขายสินค้าราคาทุน 300,000 บาท เป็นเงินสด 100,000 บาทและเป็นเงินเชื่อ 50,000 บาทและจ่ายค่าใช้จ่ายต่าง ๆ จำนวน 40,000 บาท ฐานะทางการเงินและเงินทุนหมุนเวียนของบริษัท หม้อข้าวหม้อแกง จำกัด จะเป็นดังนี้

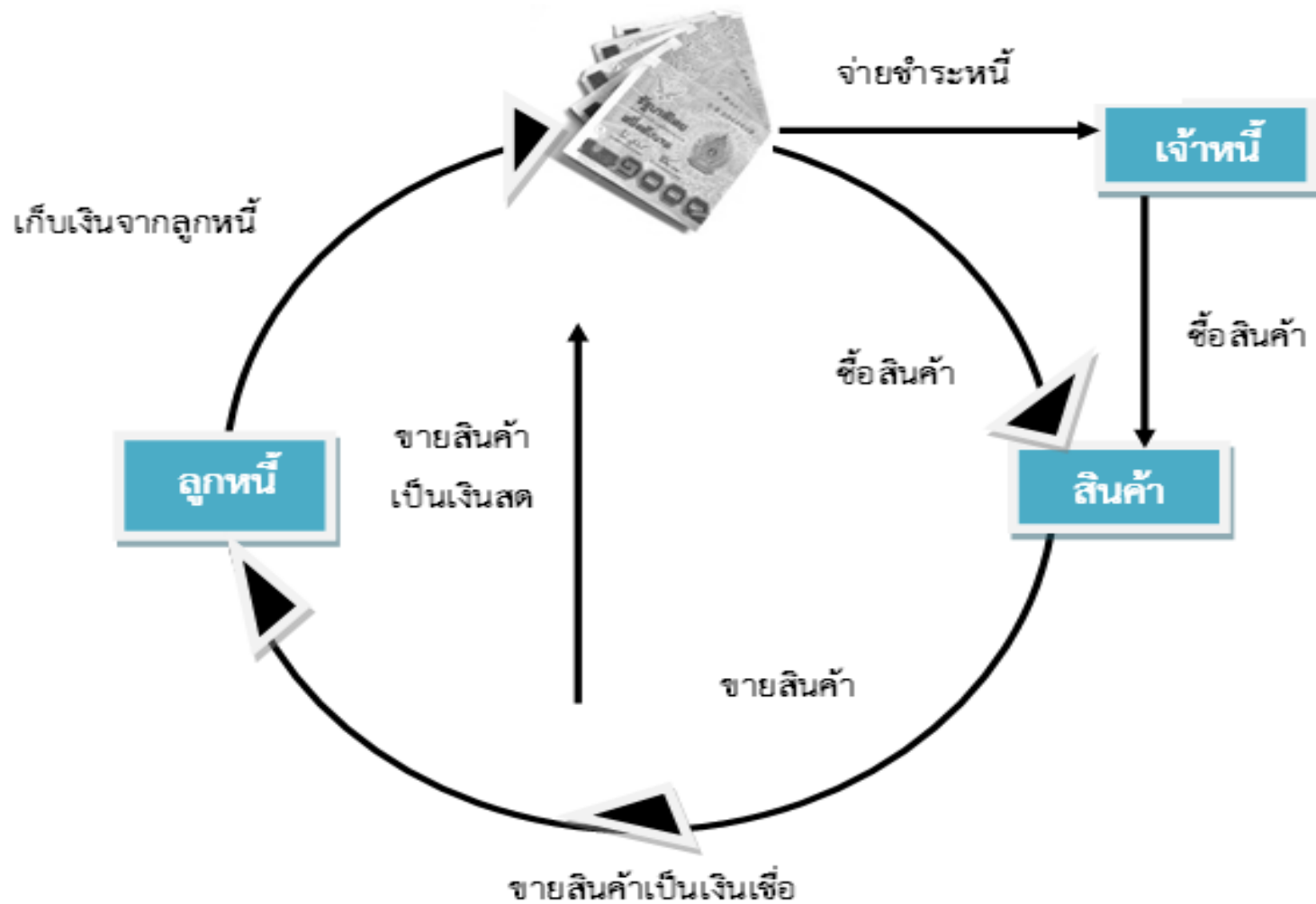
งบแสดงฐานะการเงิน

เงินสด	420,000	เจ้าหนี้การค้า	40,000
ลูกหนี้	50,000	ทุน	500,000
สินค้า	<u>80,000</u>	กำไร	10,000
	<u>550,000</u>		<u>550,000</u>

ต่อมาจ่ายชำระหนี้ 30,000 บาท และเก็บเงินจากลูกหนี้ 40,000 บาท สถานะทางการเงินและ
 เงินทุนหมุนเวียนของบริษัท หม้อข้าวหม้อแกง จำกัด จะเป็นดังนี้

งบแสดงฐานะการเงิน

เงินสด	430,000	เจ้าหนี้การค้า	10,000
ลูกหนี้	10,000	ทุน	500,000
สินค้า	<u>80,000</u>	กำไร	10,000
	<u>520,000</u>		<u>520,000</u>

วงจรการดำเนินงาน = ระยะเวลาสินค้าคงเหลือที่อยู่ในคลังสินค้า + ระยะเวลาการรับชำระหนี้

วงจรเงินสด = วงจรการดำเนินงาน - ระยะเวลาการจ่ายชำระหนี้ให้เจ้าหนี้

ตัวอย่าง 5.2 บริษัท ถ้วยโอไอชาม จำกัด มีข้อมูลการดำเนินงาน ดังนี้

- 1) การซื้อสินค้ามาเพื่อขาย โดยเฉลี่ยสินค้าจะอยู่ในคลังสินค้าประมาณ 30 วัน ก่อนที่จะขาย
- 2) การขายเป็นเงินสดทั้งหมด ระยะเวลาที่ลูกค้าชำระเงิน โดยเฉลี่ยประมาณ 20 วัน
- 3) การจ่ายชำระเจ้าหนี้ค่าสินค้า โดยเฉลี่ยใช้เวลาประมาณ 45 วัน

เพราะฉะนั้น จะเห็นได้ว่า :-

$$\begin{aligned}\text{วงจรการดำเนินงาน} &= \text{ระยะเวลาสินค้าคงเหลือที่อยู่ในคลังสินค้า} + \text{ระยะเวลาการรับชำระหนี้} \\ &= 30 + 20 \\ &= 50 \text{ วัน}\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}\text{วงจการเงินสด} &= \text{วงจรการดำเนินงาน} - \text{ระยะเวลาการจ่ายชำระหนี้ให้เจ้าหนี้} \\ &= 50 - 45 \\ &= 5 \text{ วัน}\end{aligned}$$

ความสำคัญของเงินทุนหมุนเวียน

◎ เงินทุน หมายถึง เงินตราที่องค์กรธุรกิจจัดหามาเพื่อนำมาใช้ในการดำเนินกิจการ โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้ได้ผลตอบแทนจากการลงทุนอย่างคุ้มค่า เงินทุนมีความสำคัญต่อธุรกิจ เพราะเป็นปัจจัยในการดำเนินธุรกิจ ตั้งแต่เริ่มตั้งกิจการ และระหว่างดำเนินกิจการ เงินทุนทำให้การผลิต การซื้อขายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและทำให้ธุรกิจขยายตัวได้อย่างรวดเร็ว เงินทุนที่ใช้ในการดำเนินธุรกิจแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

- ◎ 1. เงินทุนคงที่ (Fixed Capital)
- ◎ 2. เงินทุนหมุนเวียน (Working Capital)

ความสำคัญของการบริหารเงินทุนหมุนเวียน

- ◎ เนื่องจากผลตอบแทนที่ได้รับจากการลงทุนในสินทรัพย์หมุนเวียนน้อยกว่าจากการลงทุนในสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน ดังนั้นกิจการต้องลงทุนในสินทรัพย์หมุนเวียนให้เหมาะสม
- ◎ เนื่องจากทั้งจำนวนเงินลงทุนหมุนเวียนและส่วนประกอบของเงินทุนหมุนเวียนเปลี่ยนแปลง ดังนั้นจำเป็นต้องตัดสินใจทั้งการลงทุนในสินทรัพย์หมุนเวียน และการจัดหาเงินมาลงทุนสินทรัพย์หมุนเวียน
- ◎ เงินทุนหมุนเวียนถือเป็นส่วนประกอบที่สำคัญสำหรับกิจการขนาดเล็ก เนื่องจากกิจการขนาดเล็กมักจะมีทั้งสินทรัพย์หมุนเวียนและหนี้สินหมุนเวียนมาก ดังนั้นความอยู่รอดของกิจการขนาดเล็กขึ้นอยู่กับความสามารถในการบริหารเงินทุนหมุนเวียน

ประเภทของเงินทุนหมุนเวียน

◎ เงินทุนหมุนเวียนถาวร

(Permanent Working Capital)

◎ เงินทุนหมุนเวียนชั่วคราว

(Temporary Working Capital)

ส่วนประกอบของการวิเคราะห์เงินทุนหมุนเวียน ในงบแสดงฐานะการเงิน

- ◎ การจัดการสินทรัพย์หมุนเวียน
- ◎ การจัดการหนี้สินหมุนเวียน

ปัจจัยสำคัญที่กำหนดจำนวนเงินลงทุนในสินทรัพย์หมุนเวียน

- ◎ ลักษณะของธุรกิจ
- ◎ ขนาดของกิจการ
- ◎ ปริมาณการขาย
- ◎ ฤดูกาล และวัฏจักร
- ◎ เทคโนโลยี
- ◎ นโยบายของกิจการ
- ◎ ทักษะคติของผู้บริหารเกี่ยวกับผลตอบแทนและความเสี่ยง
- ◎ ความสามารถในการจัดหาเงินทุน
- ◎ สภาพการแข่งขันของตลาด

แนวความคิดเงินทุนหมุนเวียนเป็นศูนย์กลาง

- ◎ การจัดการเงินทุนหมุนเวียนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดกำลังได้รับความสนใจจากผู้บริหารเพิ่มมากขึ้น อันที่จริงแล้ว เป้าหมายในการจัดการเงินทุนหมุนเวียนสำหรับธุรกิจชั้นนำของโลกในยุคนี้ คือ **“เงินทุนหมุนเวียนเป็นศูนย์กลาง”**
- ◎ แนวความคิดเงินทุนหมุนเวียนเป็นศูนย์กลางนี้ นอกจากจะมุ่งไปที่วิธีการให้ได้เงินสดเข้ามาแล้ว ยังเน้นในเรื่องการเร่งรัดการผลิต การจัดส่งสินค้าให้ทันเวลา และการดำเนินการอื่น ๆ ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
- ◎ แนวความคิดนี้ได้ให้คำจำกัดความของ “เงินทุนหมุนเวียน” ว่า หมายถึง **สินค้าคงเหลือ + ลูกหนี้ – เจ้าหนี้การค้า** ซึ่งหมายความว่าสินค้าคงเหลือและลูกหนี้เป็นหัวใจสำคัญที่ทำให้เกิดรายได้ และธุรกิจสามารถจัดหาเงินทุนสำหรับสินค้าคงเหลือ โดยการได้เครดิตจากผู้ขายซึ่งก็คือเจ้าหนี้การค้า

แนวความคิดเงินทุนหมุนเวียนเป็นศูนย์

- ◎ หลักการของวิธีการควบคุมสินค้าคงเหลือที่เรียกว่า **Just-in-time** หรือระบบทันเวลาพอดี วิธีการของเงินทุนหมุนเวียนเป็นศูนย์ ก็คือทุกคำสั่งซื้อและทุกขั้นตอนของงานต้องเคลื่อนไหวอย่างรวดเร็วที่สุด

ผลกระทบของเงินทุนหมุนเวียนต่อผู้ถือหุ้น
(ผลกระทบของการลงทุนในสินทรัพย์หมุนเวียนต่อ
ความสามารถในการหากำไร และความเสี่ยง)

	ทางเลือก A	ทางเลือก B
สินทรัพย์หมุนเวียน		
สินทรัพย์หมุนเวียนชั่วคราว	350,000	250,000
สินทรัพย์หมุนเวียนถาวร	<u>350,000</u>	<u>250,000</u>
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	700,000	500,000
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		
รวมสินทรัพย์ทั้งสิ้น	<u>1,200,000</u>	<u>1,000,000</u>
การจัดหาทุน		
หนี้สินระยะสั้น	200,000	200,000
หนี้สินระยะยาว	300,000	300,000
ส่วนของผู้ถือหุ้น มูลค่าหุ้นละ 10 บาท	<u>700,000</u>	<u>500,000</u>
รวม	<u>1,200,000</u>	<u>1,000,000</u>
จำนวนหุ้นสามัญ	70,000	50,000
ต้นทุนของเงินทุนระยะสั้น (5%)		

ต้นทุนของเงินทุนระยะยาว (12%) กำไรก่อนหักดอกเบี้ยและภาษี หัก ดอกเบี้ยเงินทุนระยะสั้น (5%) ดอกเบี้ยเงินทุนระยะยาว (12%) กำไรสุทธิก่อนหักภาษีฯ หัก ภาษีเงินได้นิติบุคคล (30%) กำไรสุทธิ	326,000 10,000 <u>36,000</u> 280,000 <u>84,000</u> <u>196,000</u>	326,000 10,000 <u>36,000</u> 280,000 <u>84,000</u> <u>196,000</u>
	ทางเลือก A	ทางเลือก B
Liquidity Ratio - Current Ratio	2.50 : 1	1.79 : 1
Profitability Ratios - Earnings Per Share - Return on Equity - Return on Investment	฿2.80 28% 16.33%	฿3.92 39.20% 19.60%

ผลกระทบของเงินทุนหมุนเวียนต่อผู้ถือหุ้น

(ผลกระทบของการจัดหาเงินทุนต่อความสามารถในการหา
กำไรและความเสี่ยง)

฿

	ทางเลือก A	ทางเลือก B
สินทรัพย์หมุนเวียน		
สินทรัพย์หมุนเวียนชั่วคราว	350,000	350,000
สินทรัพย์หมุนเวียนถาวร	<u>350,000</u>	<u>350,000</u>
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	700,000	700,000
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน	<u>500,000</u>	<u>500,000</u>
รวมสินทรัพย์ทั้งสิ้น	<u>1,200,000</u>	<u>1,200,000</u>
การจัดหาทุน		
หนี้สินระยะสั้น	300,000	200,000
หนี้สินระยะยาว	200,000	300,000
ส่วนของผู้ถือหุ้น มูลค่าหุ้นละ 10 บาท	<u>700,000</u>	<u>700,000</u>
รวม	<u>1,200,000</u>	<u>1,200,000</u>

	ทางเลือก A	ทางเลือก B
จำนวนหุ้นสามัญ	70,000	70,000
ต้นทุนของเงินทุนระยะสั้น (5%)		
ต้นทุนของเงินทุนระยะยาว (12%)		
กำไรก่อนหักดอกเบี้ยและภาษี	326,000	326,000
หัก ดอกเบี้ยเงินทุนระยะสั้น (5%)	15,000	10,000
ดอกเบี้ยเงินทุนระยะยาว (12%)	<u>24,000</u>	<u>36,000</u>
กำไรสุทธิก่อนหักภาษีฯ	287,000	280,000
หัก ภาษีเงินได้นิติบุคคล (30%)	<u>86,100</u>	<u>84,000</u>
กำไรสุทธิ	<u><u>200,900</u></u>	<u><u>196,000</u></u>

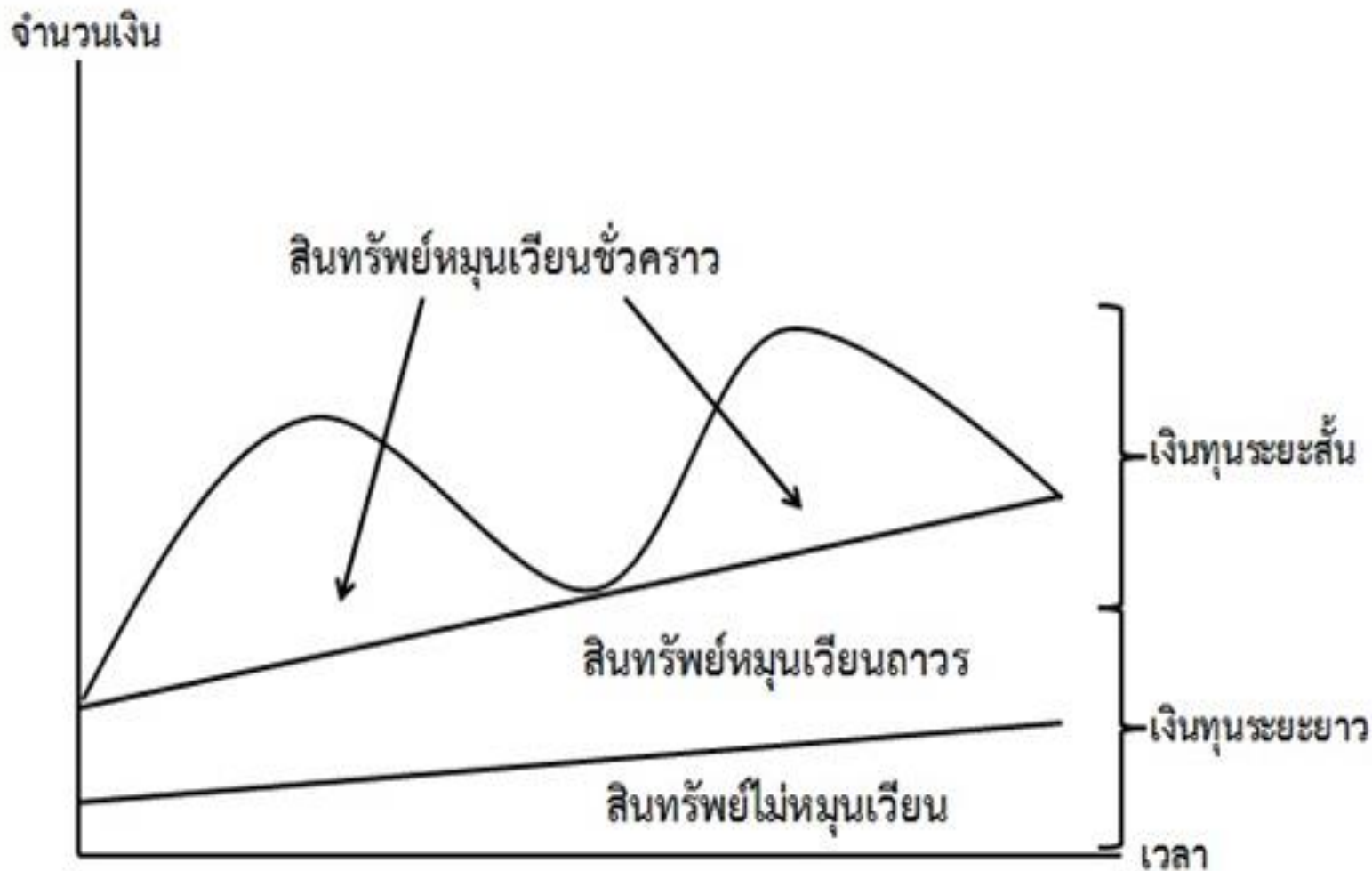
	ทางเลือก A	ทางเลือก B
Liquidity Ratio		
- Current Ratio	2.44 : 1	2.50 : 1
Profitability Ratios		
- Earnings Per Share	฿2.87	฿2.80
- Return on Equity	28.70%	28%
- Return on Investment	16.74%	16.33%

นโยบายการลงทุนในสินทรัพย์หมุนเวียน

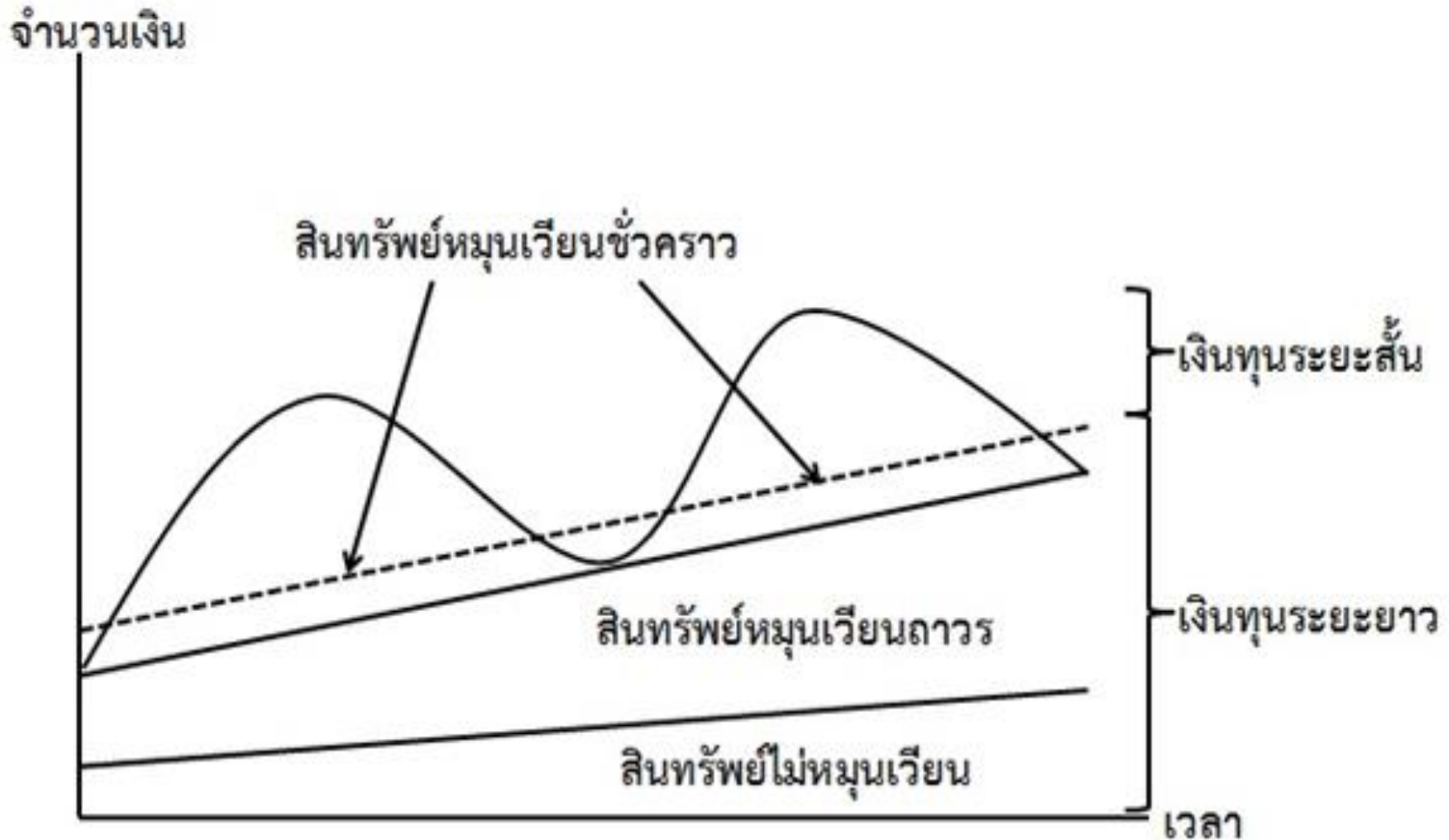
- ◎ นโยบายเงินทุนหมุนเวียนแบบกล้าเสี่ยง
(Aggressive Working Capital Policy)
- ◎ นโยบายเงินทุนหมุนเวียนแบบระมัดระวัง
(Conservative Working Capital Policy)
- ◎ นโยบายเงินทุนหมุนเวียนแบบสมดุล
(Balance Working Capital Policy)

นโยบายเงินทุนหมุนเวียนแบบกล้าเสี่ยง

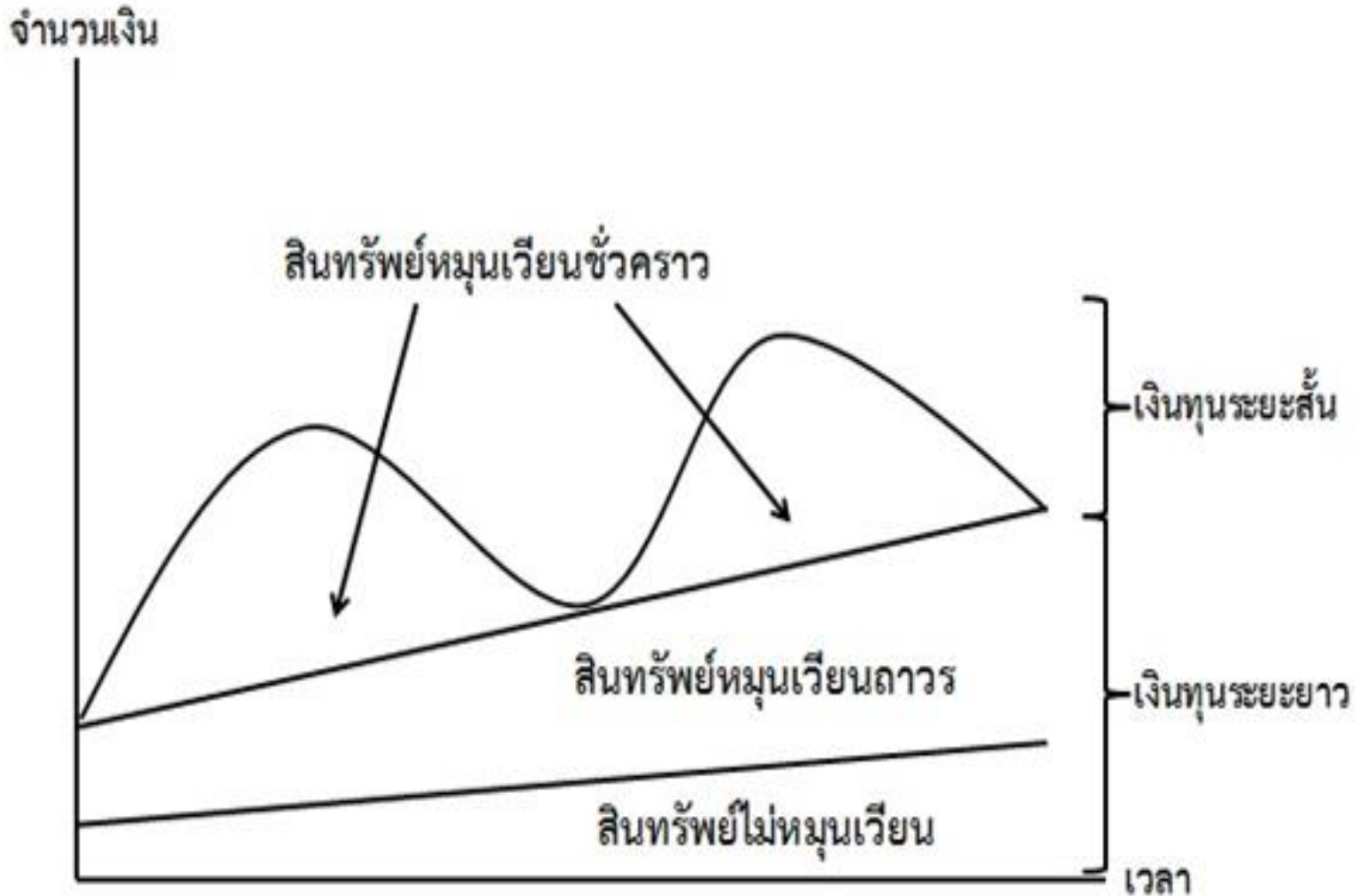
(AGGRESSIVE WORKING CAPITAL POLICY)

นโยบายเงินทุนหมุนเวียนแบบระมัดระวัง (CONSERVATIVE WORKING CAPITAL POLICY)

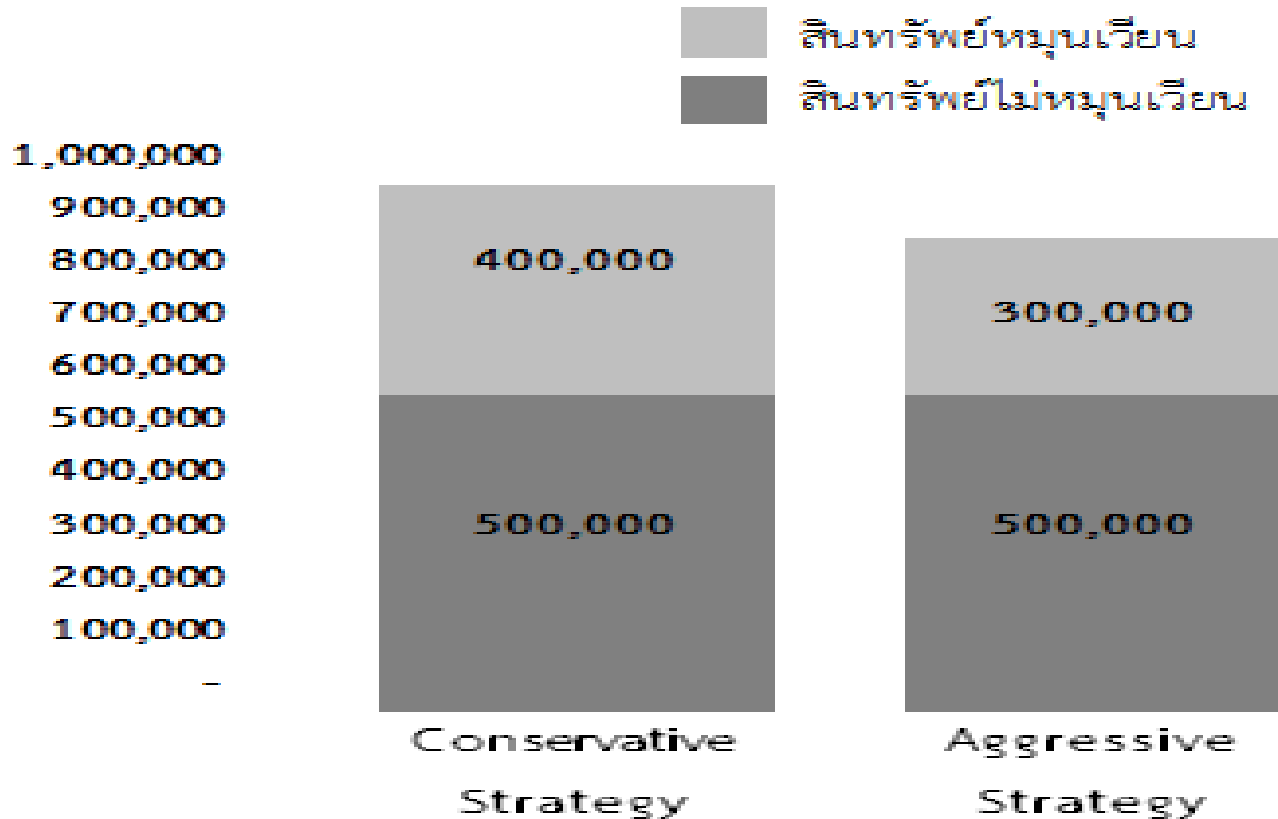
นโยบายเงินทุนหมุนเวียนแบบสมดุล (BALANCE WORKING CAPITAL POLICY)

การเปรียบเทียบการลงทุนระหว่างนโยบาย

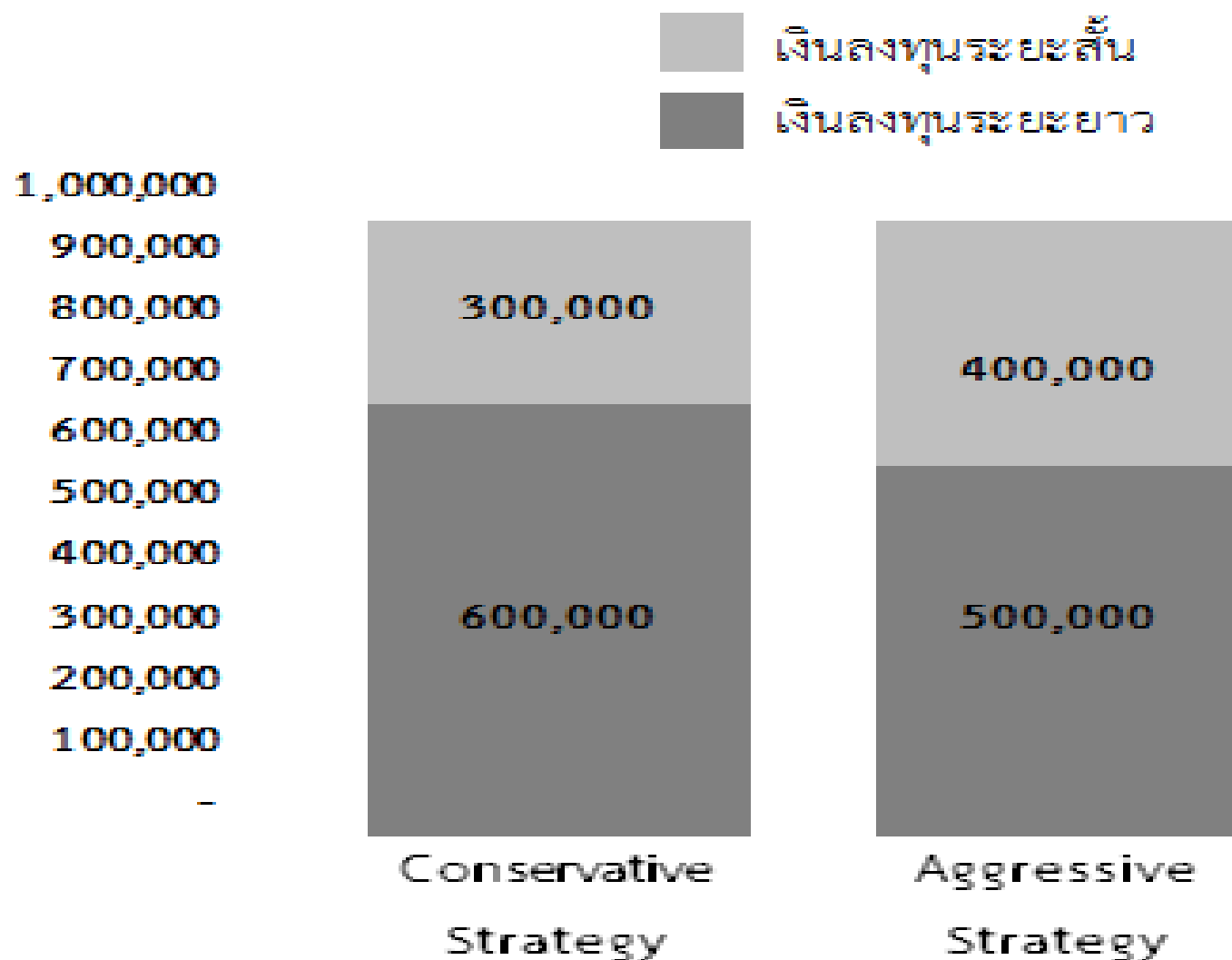
AGGRESSIVE STRATEGY และ CONSERVATIVE STRATEGY

เปรียบเทียบการลงทุนในสินทรัพย์หมุนเวียน
ระหว่าง Conservative Strategy และ Aggressive Strategy

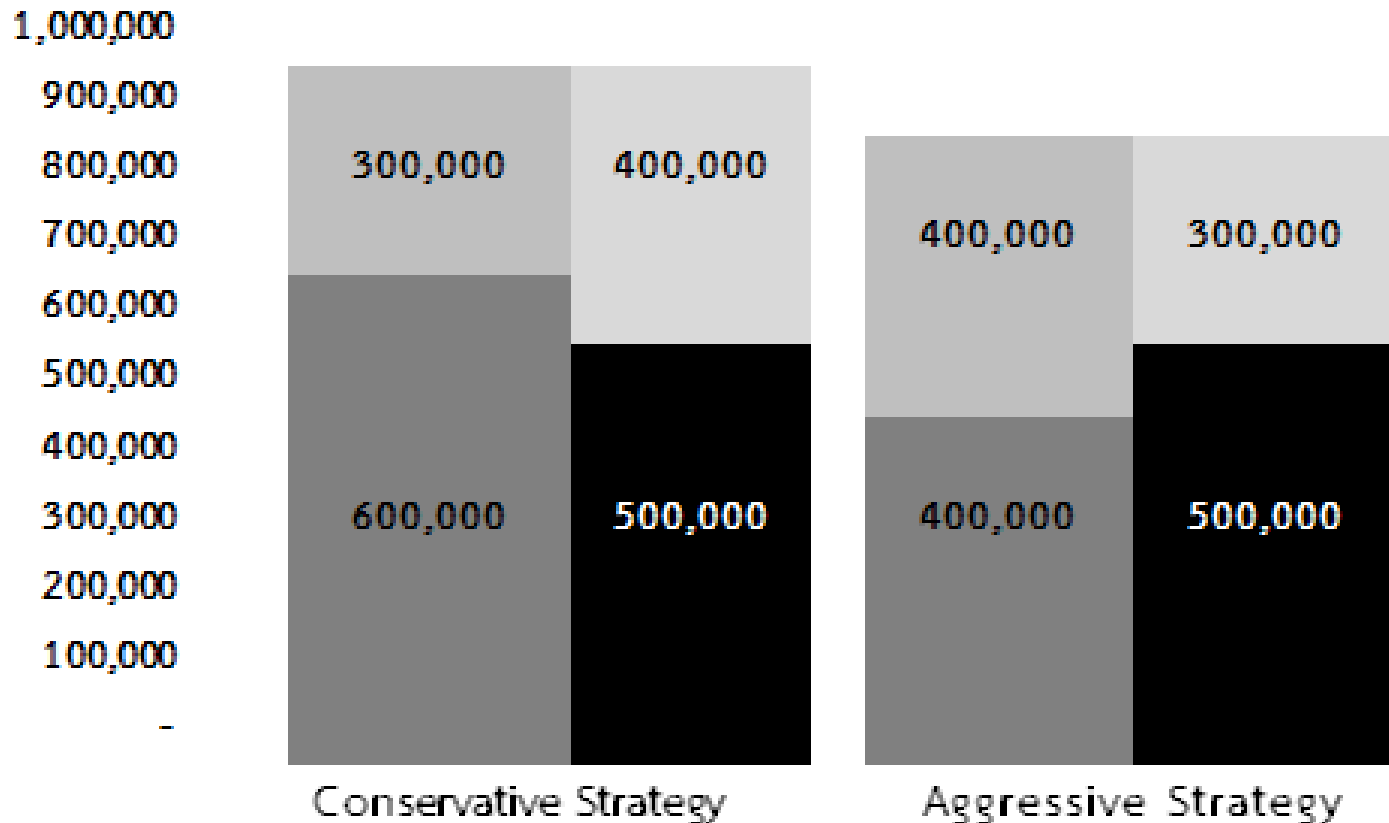
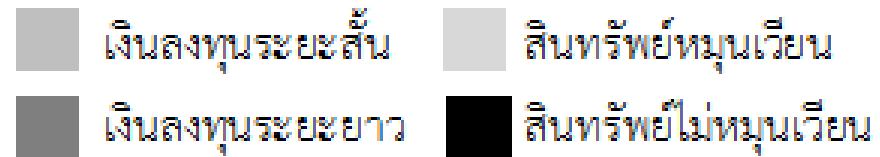

เปรียบเทียบการจัดการจัดหาเงินทุนระหว่าง

Conservative Strategy และ Aggressive Strategy

การลงทุนในสินทรัพย์หมุนเวียนและการจัดหาเงินทุน

นโยบาย CONSERVATIVE STRATEGY และ AGGRESSIVE STRATEGY มีลักษณะที่สำคัญดังนี้

Conservative Strategy	Aggressive Strategy
1. มีสินทรัพย์หมุนเวียนสูง	1. มีสินทรัพย์หมุนเวียนน้อย แต่การบริหารสินทรัพย์มีประสิทธิภาพ
2. วงจรเงินสดยาว	2. วงจรเงินสดสั้น เนื่องจากใช้เงินทุนระยะสั้นมาก
3. มีรายได้ต่ำ มีค่าใช้จ่ายสูง ทำให้กำไรก่อนหักดอกเบี้ยและภาษีต่ำ	3. มีรายได้สูง มีค่าใช้จ่ายต่ำ ทำให้กำไรก่อนหักดอกเบี้ยและภาษีสูง
4. มีความเสี่ยงต่ำและผลตอบแทนต่ำ	4. มีความเสี่ยงสูงและผลตอบแทนสูง

สรุป

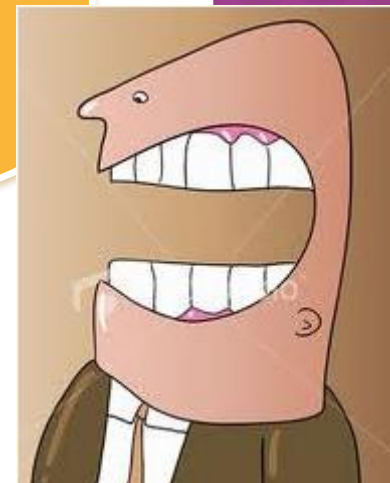
- ◎ การบริหารเงินทุนหมุนเวียนเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจลงทุนในสินทรัพย์หมุนเวียน และการจัดหาเงินทุนสำหรับสินทรัพย์หมุนเวียน จำนวนเงินลงทุนในสินทรัพย์หมุนเวียนขึ้นกับยอดขาย ประเภทและขนาดของธุรกิจ เทคโนโลยี รวมทั้งทัศนคติของผู้บริหาร ผู้บริหารจะต้องเข้าใจลักษณะของสินทรัพย์หมุนเวียนและการจัดหาเงินทุนเพื่อลงทุนในสินทรัพย์เหล่านี้ การจัดหาเงินทุนเพื่อลงทุนในสินทรัพย์หมุนเวียนอาจจัดหาจากแหล่งเงินทุนระยะสั้นและเงินทุนระยะยาว

สรุป

- ◎ การจัดหาเงินลงทุนระยะสั้นมีข้อดี คือ มีต้นทุนต่ำกว่า แต่มีความเสี่ยงมากกว่า ส่วนการจัดหาเงินลงทุนระยะยาวนั้นมีต้นทุนสูงกว่าแต่มีความเสี่ยงต่ำกว่า ดังนั้นการบริหารเงินทุนหมุนเวียนผู้บริหารจะต้องคำนึงถึงความเสี่ยง ผลตอบแทน และเลือกนโยบายเกี่ยวกับเงินทุนหมุนเวียนที่เหมาะสมกับกิจการนั้น

คุณธรรมจริยธรรม ประจำสัปดาห์

ผู้ที่พูด คำหยาบ คำสบถ คือผู้ที่ไม่ได้รับการศึกษา
ไร้ซึ่งการอบรม แสดงถึงนิสัย และชาติตระกูล
ดังคำที่ว่า “สำเนียงสอดภาษา กิริยาสอดสกุล”
ดังนั้น ผู้ที่มีการศึกษา ผู้ใฝ่รู้ นิสิต นักศึกษา หรือ
“บัณฑิต” แสดงถึงผู้ที่มีการศึกษา
ย่อมไม่พูดคำหยาบ คำสบถ หรือคำไม่สุภาพ

การบ้านท้ายบทที่ 5

ทำข้อ 1-5

และ 9

